

Kairos Årshjul

Den ryske ekonomen Nikolaj Kondratiev lade fram sin teori om långa konjunkturvägar på 1920-talet. Hans ursprungliga teori berörde huvudsakligen konkret ekonomisk aktivitet men har haft så pass stort inflytande att den expanderats för att förklara mer abstrakta cykler, som investerings- och innovationsvägar samt institutionella, kulturella och sociala förändringar.

Hans beskrivningar av den teknisk-ekonomiska utvecklingen från 1800 till 1920-talet har använts av andra ekonomer som bas för nya, förlängda beskrivningar av hela 1900-talets händelseförlopp. De menar att de funnit tecken på en underliggande cykel på ungefär 40 år där tillväxt och rikedom byts av med nedbrytning och rekonstruktion och vice versa.

Kairos Futures "Årshjul" kommer från 2002 och representerar en integration av flera idéskolor kring långa vägar och deras betydelse för ekonomisk, kulturell och institutionell förändring. Vi börjar senaste cykelns historia några år efter slutet av andra världskriget. Optimism och långsiktigt tänkande gällde, investeringarna var höga och ingenjörerna var de nya hjältarna. På 60-talet och framåt hade ambitionerna samtidigt blivit verklighet och ifrågasatts: motståndskulturer uppstod mitt bland aldrig tidigare uppnått välstånd, och vid 70-talets mitt hade systemet blivit tungt och trögt, "sommaren" var slut och kriser följde.

Det hårt reglerade och kontrollerade systemet som byggts upp stod inte för trycket och började monteras ner. Det gjorde 80- och 90-talen till en tidsålder präglad av avregleringar och privatiseringar, en skördetid med stora ekonomiska framsteg där entreprenörer var hjältarna. Under tiden hade 1950-talets sociala ideal med fokus på ett starkt samhälle, starka familjer och stabila traditioner fallit i bitar. Individualism och postmodernism nådde sin kulmen under 90-talet när skördetiden närmade sig sitt slut i början av 2000-talet, markerat av IT-kraschen och 11 september-attentatet.

Detta sa vi 2002. Då drog vi slutsatsen att ekonomin och samhället i stort var på väg mot en lång och allvarlig kris. Frågan var bara när den skulle komma, hur den skulle te sig och hur allvarlig den skulle bli. Vi förutsåg en återkomst för vissa aspekter av 1930-talet: politisk polarisering, växande populism och radikalism, rop efter tydliga lösningar or riktiga ledare, ökande ojämlikhet och ett värderingsskifte i riktningen tradition och nostalgi. När finanskrisen slog till 2008 bekräftades flera av våra misstankar och röran som uppstått i spåren gör oss än mer säkra på att vi haft rätt.

Vårt årshjul kan, om vi använder Kondratievs begrepp, betraktas som två sammansatta långa vägar kombinerade med inslag från andra forskningsdiscipliner. Vi är inte ensamma om att notera den cykliska effekten av två sammansatta kondratievvägar. Lennart Schön, professor i ekonomisk historia vid Lunds Universitet hade anlagt modellen på svenska förhållanden redan tio år tidigare. Historikern William Strauss och konsulten Heil Howe bidrog med en modell av cykliskt skiftande värderingar över generationerna i sin bok "Generations" 1991.

Betrakta den här illustrationen av årshjulet som en konstverk och en representation över historiska processer; byggandet och nedmonterandet av institutioner, stafetten av generationer och svängningarna mellan fokus på sammanhållning eller fragmentisering.

Läslista

- The Major Economic Cycles, Nikolai Kondratiev
- Generations: The History of America's Future, N. Howe & W. Strauss
- Tankar om Cykler, Lennart Schön

